

Sag C-354/90

Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires og Syndicat national des négociants et transformateurs de saumon mod den franske stat

(anmodning om præjudiciel afgørelse,
indgivet af Frankrigs Conseil d'État)

»Statsstøtte — fortolkning af Traktatens artikel 93,
stk. 3, sidste punktum — forbud mod at iværksætte
påtænkte foranstaltninger«

Retsmøderapport	5507
Forslag til afgørelse fra generaladvokat F. G. Jacobs, fremsat den 3. oktober 1991	5513
Domstolens dom af 21. november 1991	5523

Sammendrag af dom

1. *Statsstøtte — påtænkte støtteforanstaltninger — forbud mod at iværksætte disse før Kommissionen har truffet endelig beslutning — direkte virkning — rækkevidde — de nationale domstoles forpligtelser — Kommissionens beføjelser efter Traktaten — ingen betydning herfor (EØF-Traktaten, art. 92 og 93)*

2. *Statsstøtte — påtænkte støtteforanstaltninger — tildeling af støtte i strid med forbuddet i Traktatens artikel 93, stk. 3 — efterfølgende beslutning fra Kommissionen, hvorved støtten erklæres forenelig med fællesmarkedet — retsvirkning — efterfølgende lovliggørelse af nationale retsakter om tildeling af støtte — ingen sådan retsvirkning (EØF-Traktaten, art. 93, stk. 3)*

1. Gennemførelsen af kontrolordningen for statsstøtteforanstaltninger påhviler dels Kommissionen, dels — som følge af den direkte virkning af bestemmelsen i Traktatens artikel 93, stk. 3, sidste punktum — de nationale domstole. Forbuddet i denne traktatbestemmelse mod at gennemføre støtteforanstaltninger har direkte virkning for enhver støtteforanstaltning, som gennemføres uden underretning, eller som, hvis der er givet underretning, ydes i den indledende fase, eller — hvis Kommissionen iværksætter en kontradiktorisk procedure — før vedtagelsen af den endelige beslutning. Såfremt de nationale myndigheder tilsidesætter dette forbud, har det betydning for gyldigheden af retsakter, som udstedes til gennemførelse af støtteforanstaltninger. De nationale retter skal, over for de borgere, som kan påberåbe sig, at bestemmelsen er tilsidesat, sikre, at der drages alle konsekvenser heraf i henhold til national ret, såvel med hensyn til gyldigheden af de nævnte retsakter som med hensyn til tilbagesøgning af den finansielle støtte, der er tildelt i strid med den omhandlede traktatbestemmelse eller i givet fald i strid med foreløbige forholdsregler.

Domstolen har ganske vist ikke anerkendt en beføjelse for Kommissionen til at erklære støtteforanstaltninger ulovlige alene med den begrundelse, at underretningspligten er tilsidesat, og uden at Kommissionen behøver at undersøge, om støtten er forenelig med fællesmarkedet. Dette berører dog ikke de nationale domstoles opgaver. Den centrale og eksklusive beføjelse, som er tillagt Kommissionen ved Traktatens artikel 92 og 93,

er nemlig grundlæggende forskellig fra de beføjelser, som tilkommer de nationale domstole. Mens Kommissionen — og Kommissionen alene — skal undersøge, om den påtænkte støtteforanstaltning er forenelig med fællesmarkedet, selv i tilfælde hvor den pågældende medlemsstat har tilsidesat forbuddet mod at iværksætte foranstaltningen, består de nationale domstoles opgave udelukkende i at beskytte borgernes rettigheder i tiden, indtil Kommissionen har truffet sin endelige beslutning, såfremt de statslige myndigheder tilsidesætter forbuddet i Traktatens artikel 93, stk. 3, sidste punktum. Herved tager de nationale domstole dog ikke stilling til, om de pågældende støtteforanstaltninger er forenelige med fællesmarkedet.

2. Kommissionens endelige beslutning, hvorved en støtteforanstaltning erklæres forenelig med fællesmarkedet, indebærer ikke, at foranstaltninger til gennemførelse af støtten, som på det tidspunkt, da de blev truffet, var ugyldige, fordi de var truffet i strid med forbuddet i Traktatens artikel 93, stk. 3, sidste punktum, efterfølgende lovliggøres, da der i modsat fald vil blive gjort indgreb i den direkte virkning af bestemmelsen, og borgernes rettigheder — som det påhviler de nationale domstole at beskytte — vil blive tilsidesat. Enhver anden fortolkning vil tilskynde den pågældende medlemsstat til at sætte sig ud over bestemmelsen i artikel 93, stk. 3, sidste punktum, og vil medføre, at bestemmelsen mister sin tilsigtede virkning.